

Referat SU-møte 6/06, 31.10.06

Sted: NLF, kl 17:00

Tilstede: Knut Lien, Rolf "Burre" Sotberg, Bjørnar Frigstad, Ingar Moen, Erling Sagen, Tore Buer og Jan Wang (ref.)

---

1. Godkjenning av innkalling og gjennomgang av referat fra forrige møte

Innkallingen og sakslisten ble supplert med noen eventuelt saker og deretter godkjent. Referatet fra møte # 5 06 er tidligere blitt godkjent.

SU hadde anmodet Erling Sagen og Tore Buer om å være tilstede under behandlingen av sak 2 til 7 da disse var relativt materielltunge og fordi SU ønsket en ekstern referanse til sakene under diskusjonen.

2. HK og vedlikehold av tandemrigger

Tidlig i år kom det inn signaler om at det kunne være mangler ved materielloppfølging av tandemrigger pga mangler på materiellkunnskap og forståelse av spesielle slitasjeutfordringer både hos tandeminstruktører og materiellkontrollerer.

Utfordringen er å få etablert nok tandemmateriellkompetanse blant instruktører så vel som MK'er. Et av de svake punktene er at MK'er sannsynligvis håndterer for få tandemrigger ilt året.

SU tar sikte på å:

- etablere et system for bedre ettersyn av riggene
- bedre kontroll med/på riggene
- få oversikt over hvor mange rigger som er i bruk
- få inn data hvor mange hopp den enkelte rigg har gått og hvor mange hopp det er gjort på komponentene i riggene og hvordan klubbene loggfører og holder kontroll på dette
- ha et nytt system i bruk før hoppesongen 2007 (mai)

Det er i hovedsak to måter å heve kompetansen på:

- enten ved å etablere et system der tandemriggene sendes inn til et sentralt sted som tar vedlikeholdet, det være seg nasjonalt eller i utlandet.
- alternativt å heve kompetansen for et visst antall MK'er som skal håndtere tandemrigger og gi disse en MK tandemrating.

Saken planlegges tatt opp i full bredde på Fagseminaret 18 mars og det kan også bli aktuelt å gjennomføre et tandemmateriellseminar for alle instruktører og MK'er som skal håndtere tandemutstyr

Som en start vil SU avkreve HI'ene tilbakemelding på data som vist ovenfor. Dette vil gjøres i egen mail og det vil også kreves svar på privateide tandemrigger som nyttes i klubbene.

3. Pakkesyklus reserver

Det er den senere tiden kommet inn signaler fra MK miljøet om utfordringer mht 12 mnd'ers pakkesyklus for reserver i privateid utstyr. Dette er grunnet i at det amerikanske TSO kravet til produsentene setter 120 dagers pakkesyklus for reserveskjermene. Det er flere produsenter som har dette skrevet inn på data lappen på reserveskjermene. I tillegg svarte Sun Path Inc nylig at Javelin Odyssey kun er designet for 120 dagers pakkesyklus da Nederland rapporterte inn seine åpninger og ba dem se på modifiseringer. Sun Path Inc hevdet i sitt svar også at det kun var rapportert inn hendelser av denne karakteren fra land som har lenger pakkesyklus enn 120 dager.

De fleste europeiske land har lenger pakkesyklus enn 120 dager og det bør i prinsippet ikke være noen forskjell om man har 180 dager eller 365 dager da begge går ut over 120 dagers kravet.

SU vil få utarbeidet en juridisk betenkning om forholdet mellom det amerikanske kravet og et ev operativt ansvar MK'ene tar på seg mht å godkjenne luftdyktigheten ut over 120 dager.

4. Pakke og vedlikeholdssyklus klubbeid utstyr

Det er sterke indikasjoner på at den økte aktiviteten og tempoet i hoppingen i klubbene samt manglende personlig eierskap og ansvarsfølelse for materiellet øker slitasjen på det klubbeide utstyret, det være seg elevrigger så vel som utleierigger. På de største hoppfeltene blir det mer og mer vanlig at elevene hopper hele progresjonen uten å pakke selv og samlede kontrollerte pakkekurs der instruktørene følger hele prosessen og ikke bare kontrollene, antas også øke slitasjegraden. Det økte aktivitetsnivået legger press på HM og AFF instruktører og gir disse mindre tid til å bibringe elevene materiellkunnskap, fange opp dårlige landinger, feil håndtering av fallskjermutstyret etter landing osv. Det kan også stilles spørsmål om i hvilken grad klubbene har kontroll med antallet hopp diverse komponenter på elevrigger og utleierigger har gått osv.

Med det antallet hopp dette utstyret etter hvert gjør pr sesong, er det mye som tyder på at utstyrets bruk bør loggføres og at vedlikeholdet bør skje ved antall utførte hopp eller på tidsintervall avhengig av hva som kommer først. SU vil vurdere innføringen av et slikt loggføringssystem også for dette materiellet.

Det er SU's intensjon å heve materiellkunnskapen slik at hopperne blir bedre i stand til å se etter det som er viktig på materiellet. Dette skal gjøres både ifm utdannelsen til A sert så vel som i I-3 utdannelsen.

HI'enes planer for 2007 skal også omfatte en plan hvordan klubben skal heve materiellforståelsen og øke eierskaps- og ansvarsfølelsen for det klubbeide utstyret.

SU vil legge dette inn i både I-2 og AFF instruktørkursene.

5. Wingload grenser for elever

SU har fått en henvendelse om diverse forhold koblet til bestemmelsene om wingload og elever. Dette handler delvis, som dette referatets pkt 3, om forskjeller mellom produsentenes grenseverdier og de grensene SU tidligere har satt. I tillegg pekes det på noen uoverensstemmelser mellom HB og MHB samt mellom bestemmelser i disse dokumentene og praksisen som benyttes.

Når det gjelder forskjellene mellom HB og MHB samt praksis i klubbene, vil MSJ gjennomgå alle dokumentene og harmonisere disse innbyrdes og iht den etablerte praksisen slik som skjermstørrelser som skal tillates og type skjermer.

I den juridiske betenkningen som skal gjøres (ref pkt 3), vil det også bli bedt om at det vurderes hvordan F/NLF bør/må forholde seg til grenseverdier og anbefalinger gitt av produsentene ift operative ansvaret og hvilken betydning dette kan få for ev erstatningssaker.

Det vil, sammen med tandemspørsmålene til HI'ene (ref pkt 2), bli spurt om hvilke elevskjermer og størrelse klubbene benytter i dag og hvilke skjermer og størrelser klubbene ser for seg å investere i neste gang og når dette ev planlegges. Dette gjøres for at SU skal få en indikasjon på hva en ev justering av wingload bestemmelsene kan komme til å bety i for klubbene.

Når dette er gjort vil SU vurdere helheten og se hva som ev skal gjøres mht en ytterligere differensiering/ harmonisering av wingload for elever. I dette arbeidet skal også reserveskjerm og wingloaden for denne tas med i vurderingen.

Det er advokat Ole Andreas Baalsrud som er bedt om å gjennomføre den juridiske vurderingen.

6. Flagghopping

Det er kommet inn en forespørsel fra Thomas Solli, Grenland FSK om å få modifisere en tandemrigg til en "demo" rigg for hopp med det store norske flagget på 300 m². SU godkjenner dette og at det kan hoppes med riggen uten Cypres men da med RSL/LOR. Etter modifiseringen kan ikke riggen benyttes som tandemrigg og tillatelse til å hoppe med den gjelder kun Thomas Solli.

HI Grenland pålegges å utarbeide rutiner for bruk av flagget på demoer.

7. PIA symposiet 2007

SU hadde som plan kun å sende MSJ til PIA symposiet. Styret F/NLF oppfordret, av ulike årsaker, imidlertid SU til å delta med 2 representanter. SU besluttet å følge anbefalingen og Fagsjef reiser sammen med MSJ på symposiet som går i første uke av februar 2007.

8. AFF instruktørseminar

Det er kommet inn en forespørsel om AFF seminar for AFF instruktører etter samme modell som for Tandem. SU har drøftet dette og er av den oppfatning at det er enkelte markante forskjeller mellom det å være Tandeminstruktør og det å være AFF instruktør. Tandem seminaret ble i sin tid etablert bla for det ofte kun var en instruktør i klubbene og for flertallet av klubber er vel dette fortsatt slik og det derfor ble små muligheter med erfaringsutveksling. AFF instruktører er det i midletid alltid minimum 2 som kan utveksle erfaringer.

SU vil oppfordre alle klubber som har AFF utdanning til å gjennomføre lokale samlinger for instruktørene slik at de kan overføre erfaringer seg imellom. Dette bør gjøres ved å gå igjennom videomateriale, debriefe, kommentere, og se på hva som har vært bra og mindre bra. Videre vil SU oppfordre til å friske opp/ øke de hopptekniske ferdigheter i for eksempel vindtunnel før sesongstart neste år.

AFF instruktørseminar er ikke det SU ønsker å prioritere pr nå. Lokale seminar av denne typen bør reflekteres i HI's plan.

9. Terminliste 2007

Terminlisten for SU sine aktiviteter ble besluttet og er lagt ut på Web sidene til F/NLF. SU sine aktivitetsplan er oversendt Redaktør Kitt Grønningsæter i Frittfall og vil være innarbeidet i fallskjermkalenderen som sendes ut sammen med Frittfall # 4 i desember.

Terminlisten er som følger:

- 1. mars, Påmeldingsfrist B-kurs
- 17. mars, Årsmøte F/NLF. Sted: Lillestrøm
- 18. mars, Fagseminar (NLF Ting går parallelt) Sted: Lillestrøm
- 30. mars, Påmeldingsfrist AFF- og Tandeminstruktørkurs
- 28. april - 1. mai, B-kurs. Sted: Østre Æra
- 25. - 28. mai, Tandeminstruktørkurs. Sted: Østre Æra
- 30. juni - 8. juli AFFinstruktørkurs. Sted: Østre Æra
- 1. august, Påmeldingsfrist C-kurs
- 8. - 9 september, C-kurs del 1, Sted: Toppidrettssenteret Oslo
- 19. - 21 oktober, MK kurs, Sted: Sola Strandhotell
- 1. november, Påmeldingsfrist MK Kurs 2008
- 16. - 1. november, C-kurs del 2, Sted: Toppidrettssenteret Oslo

10. SU Plan 2007

Et utkast til SU plan for 2007 ble presentert av Fagsjef. SU's medlemmer skal innen 1 desember ha gjennomgått utkastet og sendt inn kommentarer og endringsforslag. Planen vil bli tatt opp igjen på neste møte.

SU plan vil bli lagt ut på nettet så snart denne er godkjent.

11. Rapport XT Handdeploy

HI Grenland har sendt inn en foreløpig rapport etter gjennomført XT med handdeploy for AFF elever. Rapporten ble presentert av SU medlem Bjørnar Frigstad. Det har vært et par tilfeller av at elever har holdt piloten etter trekker, der primær har måttet nappe piloten ut av hånden til eleven. Det har også vært et par tilfeller der sekundær har utløst hovedskjermen og i begge tilfellene tok piloten av. HI anbefaler at det fortsettes med HD.

SU er av den oppfatningen at det statistiske grunnlaget er litt lite til å fatte en beslutning på. Det er en del skeptiske røster som går på at primær vil være spesielt sårbar dersom trekket gjøres med ustabil kroppsstilling. SU vil ta kontakt med bla med Nicolai Nansen som har erfaring med begge systemene fra hhv USA og Norge for å få mer informasjon.

I Sverige pågår det forsøk med HD for AFF elever i Göteborg FSK og for tradisjonell elevutdanning i Dala FSK. Dala FSK har, for linestadiet, modifisert liner og HD til en type pull out system. Det foreligger ingen rapport om dette pr dd.

Etter innhenting av ytterligere informasjon vil SU behandle saken ytterligere og spesielt se på hvordan en ev overgang til HD skal gjøres på landsbasis og ikke minst hva som skal gjøres ift de klubbene som fortsatt benytter og kommer til å benytte tradisjonell fallskjermutdanning. SU satser på å ha et vedtak klart før Fagseminaret og dette vil sannsynligvis bli presentert på Fagseminaret 18. mars. Årsaken til tidsplanen er at enkelte klubber planlegger innkjøp av nye rigger.

12. Rapport XT handycam

HI Stavanger FSK har sendt inn rapport etter gjennomført XT for handycam. Hoppingen er blitt utført av Jørgen Kaarvaag og hoppingen er godt dokumentert.

SU vil som en prøveordning tillate hopping med handycam. Det må søkes SU om tillatelse, minimumskravet er satt til 500 tandemhopp og den enkelte må sjekkes ut og godkjennes av en Tandem/Eksaminator som oppnevnes av SU.

13. Rapport XT Skyhook

Tidligere HI Voss har sendt inn rapport etter gjennomført XT og live demonstrasjon av Skyhook systemet utført av Skywalkers. Konklusjonen er positiv og det anbefales flere systemdemonstrasjoner dersom det er mulig i fremtiden.

SU tok rapporten og orienteringen til etterretning.

14. Eventuelt

a. **GPS spot - sikkerhetsbestemmelser**

Behovet for bestemmelser ifm gps spot og skygjennomgang og minimumshøyde ift skybasen ble drøftet. Det bør være en rimelig høyde til å orientere seg på dersom hoppere går igjennom sky. Dette bør også ses ift

omliggende terreng relatert til store høydeforskjeller samt sjø/store vann. SU ville først ha sjekket ut hva regelverket sier ifm det å hoppe gjennom skyer. Forholdet er omtalt i Håndbok for fallskjermflygere del 8 pkt 2, der det står at det bør unngås, men at det unntaksvis kan gjøres ved tynnere skyer.

Det finnes i dag, så langt F/NLF har klart å finne ut, ingen luftfartsbestemmelse som omtaler dette punktet ei heller forbyr skygjenngang. I BSL D 4-2 står det at fallskjermflyging kun er tillatt under VFR forhold, hvilket vil si at det ikke er tillatt å droppe fallskjermhoppere inne i skyer. Prinsippet innen lufttrafikken i ukontrollert luftrom er "see and avoid"! Det er dermed i dag ikke forbudt å fly i skyer i ukontrollert luftrom men det er en godt prinsipp å etterleve.

Ut i fra den innhentede informasjonen vil SU ta en vurdering av ev behovet for regulering på et senere møte, men det kan bli snakk om å komme opp med reguleringer ift tykkelse av skyer og skybasens høyde ift omliggende terreng osv.

b. Frafall MK kurset

Det har de siste to årene vært en god del frafall tett opp mot gjennomføringen av sentrale kurs, og spesielt ille har det vært ift MK kurset. Dette antar SU skyldes at det er lang tid fra påmelding til kursstart (12 mnd). Det vil for neste år bli holdt noe mer jevnlig kontakt med de påmeldte slik at F/NLF får fanget opp ev frafall tidligere. Frafall kan i verste fall bety at et kurs blir kansellert da det er satt minimumsgrenser for antall deltagere på alle kurs. Spesielt leit vil en kansellering være for kandidater på MK kurs siden forberedelsene både er omfattende og langvarige.

14. Neste møte

Neste møte planlegges til tirsdag 5. desember 2006 kl 16:45

Saker på agendaen vil være en oppfølging av de sakene som skal utredes videre fra dette møtet:

Møtet hevet kl 22:00

Jan Wang
Fagsjef
F/NLF